

Друштво математичара Србије
Материјали за младе математичаре, св. 64

МАТЕМАТИЧКЕ ПРИЧЕ

Избор чланака објављених у
Математичком листу за ученике
основне школе

Београд, 2023.

МАТЕМАТИЧКЕ ПРИЧЕ

Избор чланака објављених у Математичком листу за ученике основне школе

Уредник: Вељко Ћировић

Материјали за младе математичаре, свеска 64

Издавач: Друштво математичара Србије

Београд, Кнеза Михаила 35/IV

<https://dms.rs>

За издавача: др Мирослав Марић

Рецензент: др Радослав Божић

Уредник едиције: др Зоран Каделбург

Корице: Срђан Стаменковић

ISBN 978-86-6447-029-2

Штампа: „Терција“, Бор

Тираж: 500 примерака

CIP – Каталогизација у публикацији

Народна библиотека Србије, Београд

51-8

51(02.057.87)

МАТЕМАТИЧКЕ приче : избор чланака објављених у Математичком листу за ученике основне школе / [уредник Вељко Ћировић]. – Београд : Друштво математичара Србије, 2023 (Бор : Терција). – 129 стр. : илустр. ; 25 см. – (Материјали за младе математичаре / Друштво математичара Србије ; св. 64)

Тираж 500

ISBN 978-86-6447-029-2

а) Математика (популарна наука)

COBISS.SR-ID 113367305

Предговор

Драги читаоци, пред вама је публикација „Математичке приче”, настала избором чланака објављених у Математичком листу за ученике основне школе током претходних двадесетак година.

Читаоци Математичког листа су у току педесет и шест година његовог постојања имали прилике да се сретну са стотинама занимљивих чланака, хиљадама задатака и великим бројем других прилога који су писани у славу лепоте математике. Може се рећи да је главни циљ разноврсних текстова био осветљавање математике као непресушног извора знања и лепоте која лежи у основи науке, на којој у већој или мањој мери, почива скоро све што нас окружује.

Ова књига, такође, има за циљ да се о математици чита и да се она заволи преко занимљивих прилога из историје математике и њених примена. Математика се осим вежбања решавањем проблема учи и кроз упознавање са појавама које почивају на њеним законима, али и законима природе. Ова књига несумњиво може помоћи и у подизању математичке писмености, јер су се аутори трудили да чланци буду приступачни младима школског узраста, али и довољно формални да читалац из њих може да учи како се пише математички текст или образлаже решење задатка.

Најзад, ова књига може бити од користи за рад математичких секција у школама, помоћ наставницима математике, студентима и свим заљубљеницима у математику.

Напоменимо да није било лако направити избор чланака који су део ове публикације, јер би и сваки други избор могао бити подједнако квалитетан и допринети постизању циљева. Математички лист има својеврсну срећу да су његови сарадници врсни писци, популаризатори математике и експерти. Заједно са њима мисија Математичког листа је једноставнија и лакша.

Аутор око трећине чланака који су укључени у ову књигу је др Ратко Тошић. То свакако није случајно – професор Тошић је 17 година био главни уредник Математичког листа и у том периоду објавио је велики број врло занимљивих прилога. Писани његовим препознатљивим стилем, пуни информација, али истовремено лагани за праћење, ови чланци су допринели већој читаности „Листа“ и учинили много да младе читаоце још више приближе математици. Садашња редакција Математичког листа има веома тежак задатак да настави тамо где је недавно преминули професор Тошић стао.

Поменимо још да је ово друга књига ове врсте у издању Друштва математичара Србије. Један сличан избор чланака из Математичког листа објављен је 1988. године под насловом „Одабране стране“.

Овом приликом се захваљујемо др Зорану Каделбургу, уреднику едиције „Материјали за младе математичаре“ Друштва математичара Србије, на корисним сугестијама и пруженој помоћи, рецензенту др Радославу Божићу који је пажљиво прочитао текстове и дао низ корисних сугестија и чланицама редакције Математичког листа Анђелки Симић и Марији Кузељевић које су помогле при одабиру чланака и при техничкој обради материјала.

априла 2023.

Уредништво Математичког листа

Садржај

Вера Јоцковић: Ребуси за почетнике	1
Ратко Тошић: Паран или непаран?	5
Владимир Мићић: Магични квадрати и још понешто	8
Небојша Икодиновић: Какуро – математичка укрштеница	11
Јожеф Б. Варга: Логички задаци	14
Вељко Ћировић: Прича о шифровању	19
Милан Живановић: Пасијанс с доминама	22
Милица Прошић: Метода инверзије, или задаци који се раде „с краја“	25
Александар Средојевић, Драгољуб Милошевић: Метода правоугаоника	28
Богољуб Маринковић: Једним потезом	31
Ратко Тошић: Михаило Петровић Алас	35
Зоран Каделбург: Кратка прича о календарима	38
Ратко Тошић: Кад је прекјуче било сутра	43
Ратко Тошић: Од задацића до задатка	47
Ратко Тошић: О једној врсти симетрије бројева	49
Ратко Тошић: Дирихлеов принцип	54
Ратко Тошић: Прича о шетњи господина Петра Петровића	57
Војислав Андрић: Голдбахова хипотеза	61
Марија Милошевић: Одређивање египатских разломака	63
Ратко Тошић: О алгебри, Дон Кихоту и ребусима	65
Јожеф Б. Варга: Три уморна путника и кнедле	71
Ратко Тошић: О воловима и математичарима	72
Војислав Петровић: Шта су то графови	77
Ратко Тошић: Периодични низови	82
Ратко Тошић: Ти чудесни бројеви	89
Јенс Карстенсен, Алија Муминагић: Запитајмо се	94
Ариф Золић: Занимљивости о броју π	96
Ђорђе Дугошија: Основна теорема аритметике и неке њене последнице	98
Ратко Тошић: Прости бројеви нису проста ствар	102

Војислав Андрић: Решавање Диофантових једначина коришћењем неједнакости	111
Ратко Тошић, Јожеф Б. Варга: О резању трапеза	115
Драгољуб Милошевић: Квадрат и тачка	118
Раде Живаљевић: Хекатоникосахорон, сколопендра и додекаедар	121
Владимир Мићић, Ингеборг Ланг, Фрањо Ланг: Мало о чоколадама, уметности и квадратури круга	124